

[Transcript] DS Vandaag / Is een opbod aan groene subsidies echt wat we nodig hebben?

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van De Standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Europa heeft een ambitieus plan klaar om te investeren in groene industrie.

Dat is volgens de Europese Commissie nodig omdat we voor de productie van zonnepanelen, warmtepompen en andere technologieën te veel afhankelijk zijn van China.

Tussen is ook Joe Biden met een groot steunpakket gekomen voor de Amerikaanse groene industrie. Maar dreigen we met dat opbod aan industriële subsidies niet in een groene handelsoorlog terecht te komen?

Of is dat misschien net wat de wereld nodig heeft?

We weten dat het belangrijkste is om de net-zero-industrie te veranderen.

We willen dit moment zien.

We weten dat in de volgende jaren de shape van de net-zero- economie, en waar het locatie is, wordt besloten.

En we willen een belangrijk deel van de net-zero-industrie dat we globally nodig hebben.

Wat Ursula van der Leyen beoogt is dat er weer meer groene economie in Europa komt.

Er zijn 5 concrete doelstellingen.

We willen terug 40% van de zonnepanelen tegen 2030 zelf produceren,

85% van de windturbines, 60% van de warmtepompen

en minstens 85% van de elektrische batterijen moeten terug in Europa zelf gemaakt worden en willen we niet uit andere continenten halen.

Dat klinkt allemaal heel ambitieus.

Hoe wil de Europese Commissie die doelstellingen halen?

Voor een stuk zit het in regelgeving.

Dat is een oud zeer bij Europa.

Dat zijn vaak heel moeilijke processen.

Een vergunning voor een groot industrieel project duurt nu soms 2 tot 7 jaar voor industrieelen.

Dat is natuurlijk een nachtmerrie.

Dat willen ze nu inkorten tot 18 maanden.

Daarnaast gaat het ook over geld.

Men wil de industrie steunen.

De regels voor de staatssteun in Europa worden versoepeld.

En op die manier komt er 250 miljard euro aan leningen vrij, waarmee landen individueel belastingsvoordelen kunnen toekennen aan producenten van batterijen, windmolens of zonnepanelen bijvoorbeeld.

Ja, dat is toch al een smakveld.

En waarom komt Europa nu precies met dat plan?

30, 40 jaar geleden was Europa echt wel een koploper op heel veel groene technologie.

Bijvoorbeeld begin jaren 2000 in zonnepanelen was eigenlijk een technologie die voor een groot stuk in Europa werd uitgevonden, gesubsidieerd, toegepast.

Maar wat zagen we toen dat wij eigenlijk steunmechanismen hadden, maar dat de Chinezen daar ook heel hard zijn opgesprongen

met heel veel subsidies vanuit China zelf,

waardoor zij die zonnepanelen veel goedkoper konden maken en verkopen in Europa dan bij ons.

En dan zag je één voor één al die bedrijven weg gaan.

[Transcript] DS Vandaag / Is een opbod aan groene subsidies echt wat we nodig hebben?

En stilaan zien we dat ook al in een aantal andere technologieën.
Ook windmolens wordt nog voor een groot stuk in Europa gemaakt,
maar ook daar ruikt de concurrentie van het China op.
Amerika, zeker onder dan Bush en derlijke, die waren helemaal niet bezig met groene technologieën.
Ook er waren nog allemaal van de echte benzine sluggers.
Europa was daar zelf op aan het inzetten.
Maar wat is eigenlijk nu wat gebeurt?
Ja, Europa is precies in snelheid bijgehaald door die andere grote blokken.
Wat eigenlijk een beetje onze unique selling position was van groene technologieën,
bestaande technologieën, maar dan eigenlijk altijd de groene versies.
Dat zien we opeens de VS met die Inflation Reduction Act,
maar ook al 20 jaar lang China heel zwaar gesubsidieerd.
Ook heel hard inzetten op die groene technologie,
die kerncompetentie, heel zwaar beconcurrereerd worden door die twee grote blokken.
En dus was er heel dringend een belangrijk antwoord nodig.
Ja, en om de laatste jaren is er dan ook nog veel gebeurd,
met de coronapandemie, de oorlog in Ukraine.
Even ons nog eens hoe we beseffen van het idee van,
en dat was misschien het idee van de laatste 20 jaar,
de productie die mag naar China gaan.
Wij gaan alleen nog de high-tech team-tech maken
en de services en de R&D die hier blijven en de rest mag weg.
Dat hebben we nu met corona, Ukraine, de harde machtspolitiek,
eigenlijk ook zelf van de Amerikanen,
en doen beseffen van, ja, Europa,
we voelen ons daar niet meer comfortabel mee.
Als alles daargens anders gemaakt worden,
we moeten terug dingen zelf maken,
en zeker de technologie van de toekomst,
zoals de groene technologie, die heel belangrijk gaan worden,
dan moeten we voldoende competentie, maar ook productie, hier houden.
Ja, maar de catalisator voor dit plan, of de directe aanleiding misschien,
is dan toch wel wat er in Amerika gebeurt.
Over groot stukken wel, hè.
Ja, het plan van Joe Biden heet Inflation Reduction Act.
We gaan eerst even luisteren naar wat hij daarover vorig jaar zei.
De Inflation Reduction Act investeert 369 biljoen dollar
om het meest agressieve actie in de klimaatcrisis
en de strenvende energisecurentie te houden.
Stein, misschien moet je eerst nog even kort uitleggen
wat staat er in die Inflation Reduction Act?
Wel, de Inflation Reduction Act is,
en dat is misschien ook wel belangrijk te zeggen,

is niet puur een groenplan.

Want de bedoeling is dus, omdat ook Amerika net zoals Europa heeft een probleem van inflatie en dus wil men de inflatie bedwingen door meer productie zelf te maken.

Maar de bulk van de Inflation Reduction Act is wel groene subsidies.

Men gaat eigenlijk de prijs van groene technologie verlagen door subsidies te geven, bijvoorbeeld aan elektrische wagens.

Men gaat subsidies geven aan nieuwe grote groene fabrieken en men gaat ook subsidies geven aan groene opgewekte energie.

Op die manier wil men bijvoorbeeld elektrische auto's

goedkoper krijgen van daar Inflation Reduction,

dus dat het de inflatie naar beneden houdt

door groene technologie goedkoper te maken.

Maar het plan stimuleert de Amerikaanse burger

om Amerikaans te kopen, hè?

America First, is het eigenlijk?

Dit is America First, dus Biden gaat hier zelfs

veel verder dan zijn voorganger Trump in de feiten ooit heeft gedaan.

Het is echt een plan om de Amerikanen er toe aan te zetten.

Amerikaanse bedrijven om in Amerika te produceren

en de Amerikanen om Amerikaanse producten te kopen, hè?

En een heel typisch voorbeeld daar is.

Als je een auto koopt in Amerika onder die act,

ga je dus die auto's al goedkoper geproduceerd kunnen worden

dankzij die subsidies waar steinend over had.

Maar ook de consument krijgt een voordeel

als zij een auto, een groene wagen koopt die aan Amerika is gemaakt.

Of waar minstens zo veel procent van de onderdelen van het

productieproces van in de VS zijn gemaakt.

Dus niet altijd de hele aanvoerketen, maar toch een heel groot deel

wat heel concreet betekent, dat bijvoorbeeld ook de batterijen

vaak in de VS zullen moeten worden gemaakt.

De chips, dat is dus waarom China nu ook natuurlijk zo boos is

en waarom Europa zo in paniek is.

Omdat de Vrees bestaat dat de industrie hier dan

door die subsidies in Amerika helemaal zou wegtrekken.

Ja, die Vrees is er en die Vrees is ook reëel.

Want er zijn al een aantal voorbeelden.

Hoe zou je natuurlijk zelf zijn als investeerder?

Je bent een multinational en je investeert zowel in Amerika als hier.

En daar krijg je voor miljarden toelaars aan subsidies

over die bedragen spreken we.

Dan moeten die soms geen twee keer nadenken.

En er zijn natuurlijk een aantal bekende voorbeelden

dat de paniek is echt uitgebroken,
maar toch in Europa, twee weken of drie weken geleden,
toen Elon Musk aankondigde,
dat hij een deel van zijn grote batterijfabriek, zijn Giga-batterijfabriek
die hij in groen en haaide bij Berlijn ging bouwen,
nu dan toch in de VS zal bouwen.
Dus ja, dat was een beetje een boom die insloeg,
want Tesla is niet zo maar een bedrijf,
grote symbolwaarde heeft heel veel Europese landen het hoofd gemaakt.
Gaan luren met zijn fabriek, heeft dan uiteindelijk voor Duitsland gekozen.
Nu is hij een van de eerste, ironisch genoeg,
die zijn karkeerd, pun not intended, die zijn karkeerd,
en die naar de VS gaat.
Uiterekend Musk, die altijd gezegd heeft,
er moeten geen subsidies meer zijn.
Ja, maar Musk is ook een wispeltuurig man,
dus moeten we daardoor dan in paniek schieten.
Maar het is niet alleen Musk, hij heeft ook de
de Zweedse batterijfabriek Noordfold,
die gaat waarschijnlijk ook vertraart,
die hebben aangekondigd, ze zijn heel sterk overwege,
daar zou het over 8 miljard dollar gaan,
die zouden krijgen, belangrijker nog, is Volkswagen,
die hebben vorige week aangekondigd,
dat zij investeringen in een Oost-Europese batterijfabriek
die plannen onhooft zetten,
want ze zouden in Amerika 10 miljard dollar kunnen krijgen
om die fabriek daar neer te poten.
Ja, misschien belangrijk,
en Volkswagen zit nog eens in de Duitse overheid ook.
Dat is wel nog,
meer Europese kan je een bedrijf niet hebben dan Volkswagen.
Maar dat paniek in Europa is toch wel terecht dan, hoor ik.
Ja, je hoort als je oor te luisteren legt bij de Europese Commissie,
dan hoor je dat er echt inderdaad wel paniek is.
De zee nu is dan heel strak gespannen,
zeker op bepaalde kabinetten, zoals die van interne markthandel
ook bij Urslaw underlying,
dus men ziet echt wel dat de industrie van de toekomst,
daarover gaat het hier, dreigt weg te gaan,
men kijkt met argusogen naar wat Biden aan het doen is,
eerst was men heel boos, zo weet hoe het altijd gaat,
dus Macron, maar gretenfest,
de commissaris voor mededing in Ursula van der Laien zelf,

de Duitse minister van Economie Habek,
allemaal staan roepen, dit kan niet,
het is agressief,
had Macron gezegd als hij in Amerika was,
nog proberen dingen eruit, los te puteren,
uitzonderingen te krijgen,
dat is allemaal niet gelukt,
men heeft heel snel beseft dat stampvoeten niet zou helpen,
dat die act in Amerika er wel degelijk is en blijft,
men heel snel moet schakelen en beseft van je, we moeten zelf iets doen,
met te roepen dat het niet eerlijk is,
dus moest Europa wel met een plan komen,
maar de ongerustheid is dus groot
en we luisteren nog even naar commissievotester Ursula van der Laien.
Ja, Steijn, Ursula van der Laien wil dus een level-playing-field,
waarbij iedereen met gelijke wapens strijd,
maakt dit Europese plan dat mogelijk,
als je het afzet ten opzichte van het Amerikaanse
en kijkt hoeveel geld daarmee gemoed is?
Eigenlijk niet, ondanks dat Europa meer geld geeft
aan groene technologieën nog altijd,
dan de Amerikaanse.
Dat is niet zo,
dus als je alles optelt wat wij geven,
de lidstaten aan ondersteuning van groene energie,
dan is dat een pak meer zelf dan de Amerikanen doen.
Alleen doen wij het wel anders.
Wij spelen het eigenlijk veel meer volgens de boekjes.
Ook heel veel lidstaten geven subsidies,
bijvoorbeeld aan elektrische wagens,
maar dat is gewoon,
wij geven een subsidie aan wie een elektrische wagen koopt
en als dat bijvoorbeeld een wagen is,
die in Zuid-Korea gemaakt wordt, in Amerika of Europa,
het doel is, je moet elektrisch rijden,
milieuvriendelijker rijden.
En dat is natuurlijk het heel essentieel verschil.
Wij hebben een soort wettelijke kader,
overstaatsteun, overgoeven,
zaken gaan ondersteunen,
waardoor we veel minder nationalistisch zijn dan de Amerikanen.
Wij gaan eigenlijk altijd een steun geven
waar iedereen van de wereld ergens kan van profiteren.
Er is natuurlijk ook wel wat te zeggen,

ergens kan van profiteren.

Er is natuurlijk nog een probleem,
als we het over level playing field hebben,
er is ook een level playing field binnen Europa,
in onze interne markt.

En dat is eigenlijk misschien wel het grootste probleem hier voor Europa
om daar te kunnen een antwoord op geven.

Dat is dat de hoeksteen van onze interne markt
is net dat er een gelijk speelveld is in Europa
tussen heel verschillende economieën,
tussen een grote industriële macht als Duitsland,
grote landen als Frankrijk, versus kleinere landen als België
met minder diepe zakken, zoals Alexander de Kro, dat dan zegt.
Dus die hebben dan al minder de kans om subsidieën te geven,
maar de essentie van Europa,
het hele Europese project,
is gebaseerd op die interne markt
waar dus een gelijk speelveld is
en wat de ene land niet meer steun gaat geven dan het andere.
Dat is natuurlijk het geen wat we met nu wel willen doen
en dat is echt voor Europa heilig schenis.

Wat we nu gaan doen,
dus zo zie je maar hoe serieus dit is,
het feit dat men bereid is
om aan dat basisprincipe van de Europese Unie te raken
of een beetje te morrelen,
betekent wel dat dit iets heel serieus is hier.

En zeker Vestager moet echt het hoofd cool houden nu.
Ze moet eigenlijk fundamenteën uit die Europese constructie weghalen
zonder dat de constructie instort.

En we zitten nu eigenlijk met drie grote blokken,
China, de VS, de EU, die zich achter muren van subsidies terugtrekken,
betekent dat het einde van de vrijhandel
en het begin van een mondiale handelsoorlog?

De profeten van de vrijhandel zeker,
die zijn echt wel in paniek.

Bijvoorbeeld Anne Kruger,
dat is iemand die hoofdeconomisch is bij de werelddbank,
topvrouw geweest bij het IMF.

Dus ze is gepokt en gemazeld
in die multilaterale wereldorden.

Ze zegt, ja, het is het einde van een tijdperk.

We hebben zeventig jaar lang,
sinds wereldoorlog twee,

geïnvesteed in een wereld.

We hebben genoten van voorspoed, van welvaart,
omdat we een wereld gecreëerd hebben,
gebaseerd op vrijhandel en samenwerking.

En ze zegt, ja, wat doen we nu bovenop de oorlog,
in Ukraine, bovenop de schuldekrisis
en schuldestressen bij ontwikkelingslanden,
bovenop de inflatie?

Gooi je de VS, er nu ook nog is,
de ineenstorting van dat decennia,
oude internationale handelstisteen, bovenop.

Zegt, ja, dat is niet wat we nu nodig hebben.

Toch, Ine, zie jij ook heel veel opportuniteiten.

Want onlangs schreef je een stuk in de krant,
waarin je zei, en ik paraphraseer misschien,
dat een groene handelsoorlog misschien wel precies
is wat de wereld nodig heeft.

Wel, ik schreef, denk ik,
een groene wettelop of een wettelop naar het op,
want dat is net een vraag.

Moeten we hier eigenlijk wel over een handelsoorlog spreken?

Want het gaat niet over zoveel mogelijk tolheffen,
het gaat over tommekeet,
het gaat over de wortel, over het subsidisch geven.

En dan kan je wel afvragen,
is die wettelop naar de top,
het is misschien gewoon een goeie zaak.

Dat is misschien net wat we nu nodig hebben,
want wat zie je nu plots?

En dat is toch echt een paradigma shift.

De grootste economie in ter wereld,
wat even nu plots om de schoonste technologie binnen te halen?

En ik vraag me dan af,
en met mij veel economen ook,
of dat wel zo'n ramp is,
want het debat gaat dan plots niet langer over
de klimaatcrisis,

wie heeft er de grootste schuld aan,
het schoorvoetend
wijgerend steeds maar om grote stappen
te zetten op klimaatconferenties.

Nee, nu gaat het plots over,
wie zal de eerste zijn,
wie zal het meest winnen aan die transissie?

Wie wordt de groene kampioen?
Je ziet trouwens intern die strijd in Azië,
ook al tussen India en China,
ontstaan.
Dat is wel een heel andere manier om er naar te kijken.
Ik zou het wel zeggen,
misschien is het met wat de wereld nu nodig heeft.
In die zin is het goed dat de VS
eigenlijk eens ook
met een wat kinesiaans programma
om het dan ook met een andere economie te noemen.
De vergroening van zijn economie-inzet,
alleen is het wel heel jammer
dat ze het op die manier doen.
Je laat ook wel veel kansen leggen,
je verspeelt ook middelen,
omdat je het eigenlijk niet efficiënt doet.
Ik denk dat de klimaatcrisis gaat ook over
efficiënte inzet van middelen
en subsidies, waardoor we misschien final
met te veel batterijfabrieken gaan eindigen,
met te veel andere dingen,
is ook misschien niet zo heel interessant.
Dus ik denk wel
dat de Europese aanpak van
wortel en stock
eigenlijk de manier is om het te doen
op de meest efficiënte manier.
Het heeft ook niet zoveel zin,
dat we bijvoorbeeld elektrische auto's gaan plat subsidiëren.
Het blijft ook wel heel dure dingen.
Het gaat ook misschien wel weer in subsidie zijn
van de hogere middenklasse
die zich zo aan het auto kan verwerven.
Dus ik denk dat je toch
op een slimmere manier en vooral
financieel efficiëntere manier
een vergroening kan nastreven
die ook goed is en zeker ook
is het ook een beetje jammer
dat Amerika ook zult
tegen Europa implicit kiezen.
Je spreekt over efficiëntie
en dat is wel interessant,

want de vraag is hier niet
wat is het efficiëntste,
de vraag is wat is het effectiefste.
Het tijdperk van de vrijhandel
en het samenwerken en elkaar
niet bestoken met subsidies,
maar we zitten hier met een heel
uitzonderlijk fenomeen namelijk
de klimaatcrisis die vraagt
om die ongezienhe transformatie
waarbij je merkt dat vrijhandel
heeft al die tijd welvaart gebracht,
maar is ook een vrijgeleide geweest
natuurlijk voor vervuiling,
voor heel vervuilende processen,
miljoenen vervuilende producten
in die oncontainerse wereld worden
is misschien niet meer het meest
efficiënte of het meest effectieve
om die klimaatcrisis te leef te gaan.
Ja, maar ik denk wel
dat het bijvoorbeeld
een van de evidente dingen die ze niet doen
naar Amerika, waar je wel met Europa
het kunnen werken
en dat de klimaatcrisis nodig heeft
is bijvoorbeeld een CO2-prijs,
een CO2-markt.
De meest logische stap zou geweest zijn van beiden.
Wij gaan mee in dat systeem
stappen van die verhandelbare CO2-rechten
en daar heb je één gemaakt,
de CO2-markt, en krijg je geen
heel andere dynamiek.
Dat is wel waar ze heel vaak...
Dat is wat je merkt, is dat
achter de schermen bijvoorbeeld
zijn gesprekken bezig over
de Green Steel Club, heet dat,
en dat is eigenlijk een soort handelsvrije baan,
als je het zo mag noemen,
tussen blokken, in deze zou dat vooral
Europa en de VS zijn in eerste instantie,
die staal,

groen staal met elkaar verhandelen
waar hogere eisen aan gesteld zijn.

Dus zoals jij zegt, inderdaad,
Europees staal is onderheven
gaan CO2-taxen.

De Amerikanen zouden dat dan ook doen
en dat schone staal, dat duurder is
in productie, zou dan vrij met elkaar
verhandeld worden en vooral landen
als China die daar niet aan mee doen,
zullen dan om ook te kunnen op die markt
hun staal te verkopen, zouden dan moeten
extra belast worden.

Dus dat is een soort vrijhandelszone
specifiek voor dat groene staal, zeg maar,
waar men over aan het denken is.

Dat is ook wat de Europa nu gedaan heeft
en een belangrijke, dus dat we
nu gaan toelaten dat producten,
energie-entensive producten,
die niet in Europa gemaakt zijn,
waar geen rechten op betaald zijn
op CO2, dat die gaan getaxeerd worden
aan de grens.

Zo sparen je eigenlijk op die manier
een stukje de Europese industrie, want
dat is ook wel het geheel absurde
dat je soms krijgt, en dat is niet alleen
met die inflation reduction act.

Dat we eigenlijk geen staal meer
in Europa maken, omdat
we hier bepaalde taxes
te hoog zijn, omdat we bepaalde kaders
scheppen, en dat we dan eigenlijk staal
van ergens anders gaan halen, die veel slechter
op veel milieu onvriendelijker is gemaakt.

Dus dat ben ik wel voor het idee
dat we de industrie in Europa moeten beschermen,
dat we die hier moeten houden,
maar op een manier dat we live in playing
field creëren, niet door
ze massaal te subsidiëren, maar eigenlijk door
iedereen aan dezelfde kost
voor een stuk te laten werken.

Er zijn ook transitie-experts en economen die zeggen, de paniek is te groot. Oké, er zullen misschien een aantal batterijproducenten geneigd zijn om te vertrekken, maar als je dat van op afstand bekijkt, heeft Europa ook ontzettend veel troeven in handen. We hebben een effectief diekenis in die groene economie. Europa zit al jaren, net omdat wij niet zoals de VS zeer goedkopen fossiele brandstoffen hebben zetten wij al heel lang in op energie veel meer dan de Amerikanen en op geïntegreerde energienetwerken binnen Europa. Dus we hebben daar een voorsprong. Wij hebben een voorsprong en dus eigenlijk zijn er ook economen die zeggen, Europa je moet nu niet staan pruilen. Wees blij dat een van de grootste vervuilerste wereld, de tweede grootste de VS eindelijk de vlucht vooruit kiest, vertrouwen op jezelf en op je sterktes gaan mee en wat dan die economen zeggen is, ja, eigenlijk zullen alle landen, de hele wereld zal winnen bij die groene wetloop, dat zal bij de koplopers van de winnaars zijn. Straks kijken we nog even naar wat al die plannen betekenen voor ons land, maar eerst gaan we er even uit voor reclame. De bank voor een wereld in verandering. Ines Tijn laat ons ook nog even kijken naar ons eigen land. Hoe pakken al deze plannen uit voor onze industrie? Ik denk de Belgische industrie is wel wat beschermd door dat de energie intensief en zwaar industrie aan de haven zit. Dat geeft wel een voordeel. Dat is bijvoorbeeld bij een arslauregentie binnen de arslauregroep tot een van de meest productieve en efficiënte fabrieken.

Hoort dus zelf
arslaure als je met die mensen praat
die hebben wel echt schrik van die era
omdat het eigenlijk
het derde ding te veel is voor hen.
Je hebt al met de gasprijs die dubbel zo hoog is
hier als in de VS.
Je zit met een zeer hoge CO2-prijs
en dan die Inflation Reduction Act
die enorme subsidies
geeft aan nieuwe technologieën
in de VS.
Dit wordt wel lastig voor hen.
Daarbij hebben we
lelijk wat fabrieken in Europa.
De laatste die we meer gaan licht doen
is die wel ingeend.
Maar dit is
nog wel een dubbel gevoel van
we zitten niet meer zo goed als Europa
met die gasprijs
en dat komt er nog eens bij.
Maar als je heel concreet gaat
is het rijk geneembedrijf die nu
in België zegt van het is gedaan.
En er zijn er zelf ook die beetje kunnen profiteren
denk aan een Demi of Jan de Nul
het nu onder afstreeks
ook in Amerika mogen gaan werken
was ze eigenlijk lang niet mochtende.
Het voorbeeld van ArstorMietal
is natuurlijk net heel interessant
want waarom
ArstorMietal heeft aangekondigd
dat zij meer dan een miljard euro investeren
om een hoog oven
fossiel vrij te maken.
Ze zijn nu bezig, ze hebben daar
een Belgische plant voor uitgekozen
om hun hele staalproductie te vergroenen.
De bedoeling is dat daar
uit die hoog ovens komt
op een dag. Ze krijgen daar al heel veel steun
voor trouwens. Deels

via leningen van de Vlaamse overheid
er is een enorm pakket investeringsteun
van de federale overheid, dat mocht toen al.
En dan zie je
met een gerichte duwende rug
krijg je een bedrijf zover
om die belangrijke transitie te maken die nodig is
namelijk fossielvrij staal produceren
en ze zullen het doen, ze zullen het doen in België
en dat is uiteindelijk wat je naartoe wilt
dat die wet loopt zo uitpakt.
Maar wat dat ook wel bijvoorbeeld
Arslaar is, ja, wie zijn geklanten
dat zijn de autoassembleers, dat zijn
de bouwers van windmolens
als die ook niet meer in Europa
gemaakt worden of minder, ja, dan
heeft zo'n Arslaar in Europa
ook minder werk.
Dus ja, ik denk dat men daar toch
met een zekere schrik naar kijkt, maar effectief
in België zelf is er denk ik
nu niet direct een bedrijf
die zich heel hard bedreigd voelt.
Maar natuurlijk denk ik wel veel harder in Duitsland
waar ze dat voordeel van die havens
niet hebben, waar ze toch
wel de schrik hebben van die concurrentie
in Duitsland, auto land
vanuit Amerika
dat ze daar toch wel op pak meer schrik
hebben, dat ze daar wat minder gaan worden.
De vraag is eigenlijk, je kunt het eens
of ongeens zijn over, je kunt zeggen
het is fair, het is niet fair wat Amerika doet
en China, maar de baseline is wel
niet te doen, is geen optie.
Ja, maar de Belgische industrie zal het misschien wel aangrijpen
om nog meer subsidies te vragen
en daar geeft België wel
genoeg diepe zakken om dat allemaal
te financieren.
België zeker niet, maar
wat men hier wat probeert

en dat is ook wel wat dat België zich een beetje beschermt is denk ik ten opzichte van de andere België is een land met hoge lonen maar wat je eigenlijk ook heel hard hoorde in de industrie met creatief personeel, goeie ingenieurs goeie arbeiders, waardoor dat eigenlijk Belgische bedrijven heel vaak pionierinvesteringen krijgen omdat we zijn pragmatisch zien en er is een nieuw proces nodig, men kent het nog niet zo goed, dus laat die Belgen dat maar eens uit tekenen en daarvoor zijn we denk ik wel een stuk beschermd ook weer in die vergroening.

Oké, stein en iene, toch nog een fijne nood om op te eindigen, dankjewel. Graag gedaan. Graag gedaan.

Dit was vandaag de dagelijkse podcast van De Standaard, bedankt voor het luisteren.

Volg ons op Spotify, Apple Podcast en neem er welk ander podcastplatform.

In onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren maar ook de beste podcasttips terugvinden, met zorg geselecteerd door onze redacteur Max de Moor.

Alle credits van de podcast die je net hoorde, vind je op standaard.be Schijne Streep Podcast.

Reageren kan via podcastatstandaard.be Morgen zijn we opnieuw.